

Хемоекологічний моніторинг забруднення ртуттю поселень фазеоліни в Чорному морі у південно-західних берегів Криму. Н. М. Терещенко, Г. Г. Полікарпов, С. К. Костова. Представлені результати хемоекологічного моніторингу, що вміщує вивчення забруднення ртуттю води, донних відкладів і фазеоліни (*Modiolus phaseolinus*) у зоні біоценозу фазеоліни біля південно-західних берегів Криму в Чорному морі, а також просторовий розподіл чисельності та біомаси фазеоліни, розмірний склад моллюска як основні біологічні показники стану поселень фазеоліни. В період досліджень хемоекологічні умови не відбилися негативно на процесах росту та розмноження моллюска. Вміст ртуті в фазеолінах складав 15 – 20 % від гранично допустимої концентрації. Визначені коефіцієнти накопичення ртуті фазеоліною та донними відкладами.

Ключові слова: хемоекологічний моніторинг, *Modiolus phaseolinus*, просторовий розподіл, розмірний склад, забруднення ртуттю, коефіцієнти накопичення ртуті

Chemoecological monitoring of mercury pollution of phaseolina settlements in the Black Sea near the south-western coast of the Crimea. N. N. Tereshchenko, G. G. Polikarpov, S. K. Kostova. The results of chemoecological monitoring are presented. These include the investigations on mercury pollution of water, bottom sediment and phaseolina (*Modiolus phaseolinus*) in zone of phaseolina biocenoses near the south-western coast of the Crimea in the Black Sea and data on distribution of phaseolina number and biomass as well the size structure of bivalves as the main biological parameters of phaseolina settlements state. In period of investigations the chemoecological conditions were not found negatively influenced on growth and reproduction of bivalves. Mercury content in phaseolina was about 15 – 20 % of limited accepted concentration. Mercury concentration coefficients for phaseolina and bottom sediment were determined.

Key words: chemoecological monitoring, *Modiolus phaseolinus*, bathymetrical distribution, size structure, mercury pollution, mercury concentration factors

ЗАМЕТКА

Кладощера *Moina mongolica* – масовий вид в гіперсолених озерах-лагунах Кримського півострова [Cladocera *Moina mongolica* is an abundant species in hypersaline lakes-lagoons of the Crimean peninsula. - Кладощера *Moina mongolica* – масовий вид у гіперсолених озерах-лагунах Кримського півострова]. В 2000 – 2002 гг. в двух морских по происхождению водоемах – оз. Бакальское, расположенном на п-ове Тарханкут, и оз. Херсонесское, расположенном на мысе Херсонес, при солености 70 – 110 ‰ найден ветвистоусый рачок *Moina mongolica*, Daday, 1901 (Определитель пресноводных беспозвоночных России и сопредельных территорий, т. 2., 1995). Ее легко спутать с *Moina micrura* Kurz, 1874 (Шадрин и др., 2001). В отличие от других моин, у *M. mongolica* торакальные конечности 1 пары ног без длинной щетинки на передней стороне предпоследнего сегмента. В обоих озерах рачки были представлены всеми стадиями развития, включая покоящиеся яйца – эфипидиумы. Рачки по численности доминировали или были субдоминантами в зоопланктоне. Плотность рачков была очень высокой. Порой они образовывали скопления в виде плотных шаров диаметром 30 – 50 см, в которых концентрация рачков достигала 10000 экз./л. Средний размер самок из Бакальского озера составлял 1.03 ± 0.046 мм, в Херсонесском озере рачки несколько мельче. Этот вид является обитателем соленых водоемов юга Палеарктики, распространяясь на восток до Монголии. Ранее в гиперсолених озерах Крыма *M. mongolica* находили только в Сакских озерах (Ivanova et al., 1994). Мы сочли необходимым упомянуть наличие этого вида в крымских соленых озерах, поскольку он не приведен в известной сводке по ветвистоусым (Мануйлова, 1964) и в последнем обзоре по биоразнообразию Черного моря под редакцией Ю. П. Зайцева и Б. Г. Александрова (Black Sea Biodiversity, Ukraine, 1998). - **Ю. А. Загородняя, Н. В. Шадрин** (Институт биологии южных морей НАН Украины, Севастополь).